

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus jättis proovihääletust puudutanud kaebused rahuldamata

Riigikohus jättis proovihääletust puudutanud kaebused rahuldamata

6. November 2025

Riigikohus leidis täna avaldatud otsuses, et elektroonilise hääletamise salajasust ei ohustanud see, kui häälte lahtikrüpteerimisel (avamisel) kasutatud võtmeosakute kiipkaardid olid proovihääletuse ajal lühikest aega ilma turvakleebisteta.

Kohtus olid arutusel Märt Põdra ja Sulev Švilponise kaebused, mis puudutasid 30. septembril toimunud e-valimiste proovihääletust. Muu hulgas heitsid kaebajad valimiste korraldajatele ette seda, et Vabariigi Valimiskomisjoni (VVK) liikmete käes olnud võtmeosakute kaardid olid pärast kasutamist kümme minutit ilma turvakleebisteta. Samu kaarte kasutati ka 13. oktoobril alanud valimistel ning kaebajate hinnangul sattus e-hääletuse salajasus seetõttu ohtu.

VVK selgitas vastuseks kaebustele, et komisjoni liikmed hoidsid turvakleebiseta kiipkaarte enda käes, kuni see oli vajalik proovihääletamise tulemuste kindlakstegemiseks. Nad soovisid enne uut pitseerimist veenduda, et võti toimis korrektselt. Võtmeosakute hoidjad olid kogu aeg ruumis, kus viibisid nii audiitor kui ka vaatlejad. Samuti selgitas VVK eksperdi abil välja, et kaardid polnud kaugloetavad.

Riigikohus märkis tänases otsuses, et proovihääletamise videosalvestiselt on näha, kuidas kõik viis VVK liiget, kes kiipkaarte hoidsid, suundusid pärast kaardi kasutamist istumisalale, mitte ei viinud kaarti turvakleebise uuesti lisamiseks audiitori kätte. Kohus leidis, et sellega rikuti elektroonilise hääletamise käsiraamatus sätestatud nõudeid.

Riigikohtu hinnangul on arusaamatu, miks ei saanud võtmeid pitseerida vahetult pärast nende kasutamist ja miks oli vaja ära oodata e-häälte lugemine. Siiski ei toonud nõuete rikkumine praegusel juhul kaasa tegelikku ohtu valimiste salajasusele.

Videosalvestiselt on näha, et VVK liikmed istusid kuni võtmete uuesti pitseerimiseni edasi samas ruumis. Kõigil kohalviibijail, sh vaatlejatel oli neid võimalik jälgida. Seejuures hoidis enamus VVK liikmeid võtmekaarti kogu selle aja ruumis viibijatele nähtavalt enda käes. Turvakleebised lisati kiipkaartidele taas kohe, kui kõik hääled olid loetud ning oli saadud kinnitus, et kõik võtmeosakud toimisid korrapäraselt. See juhtus umbes seitse minutit pärast viimase kiipkaardi kasutamist.

Riigikohus tõdes, et oht valimiste salajasusele võinuks tekkida juhul, kui kõigi viie VVK liikme võtmekaartidel olev info oleks kopeeritud. Kirjeldatud olukorras see realistlikult võimalik ei olnud. Seega ei toonud pitseerimisnõude eiramine kaasa kaebajate õiguste rikkumist ning kohus jättis kaebused selles küsimuses rahuldamata.

Sarnase sisuga kaebuse esitasid Riigikohtule ka EKRE – Eesti Konservatiivse Rahvaerakond ja selle esimees Martin Helme. EKRE kaebuse jättis kohus eile kaebuse esitamise korra rikkumise tõttu läbi vaatamata ning

Helme kaebuse tähtaja ületamise ja põhjenduste puudumise tõttu rahuldamata.

Riigikohtu otsusega Põdra ja Švilponise kaebuste kohta saab tutvuda siin [1] ning EKRE ja Martin Helme kaebuseid puudutava otsusega siin [2].

Teate sisestas:

Marika Koppel

kommunikatsioonispetsialist

marika [dot] koppel @ riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-jattis-proovihaaletust-puudutanud-kaebused-rahuldamata>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-25-57/7>

[2] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-25-60/5>